

॥ वाल्मीकि रामायण ॥

२ अयोध्याकाण्ड

अध्याय ५५

वनं गते धर्मपरे रामे रमयतां वरे ।
 कौसल्या रुदती स्वार्ता भर्तारमिदमब्रवीत् ॥ १ ॥

यद्यपित्रिषु लोकेषु प्रथितं ते मयद्यशः ।
 सानुक्रोशो वदान्यश्च प्रियवादी च राघवः ॥ २ ॥

कथं नरवरश्रेष्ठ पुत्रौ तौ सह सीतया ।
 दुःखितौ सुखसंवृद्धौ वने दुःखं सहिष्यतः ॥ ३ ॥

सा नूनं तरुणी श्यामा सुकुमारी सुखोचिता ।
 कथमुष्णं च शीतं च मैथिली प्रसहिष्यते ॥ ४ ॥

भुक्तवाशनं विशालाक्षी सूपदशान्वितं शुभम् ।
 वन्यं नैवारमाहारं कथं सीतोपभोक्ष्यते ॥ ५ ॥

गीतवादित्रनिर्घोषं श्रुत्वा शुभमनिन्दिता ।
 कथं क्रव्यादसिंहानां शब्दं श्रोष्यत्यशोभनम् ॥ ६ ॥

महेन्द्रध्वजसङ्काशः क्व नु शेते महाभुजः ।
 भुजं परिघसङ्काशमुपधाय महाबलः ॥ ७ ॥

पद्मवर्णं सुकेशान्तं पद्मनिःश्वासमुत्तमम् ।
 कदा द्रक्ष्यामि रामस्य वदनं पुष्करेक्षणम् ॥ ८ ॥

वज्रसारमयं नूनं हृदयं मे न संशयः ।
 अपश्यन्त्या न तं यद्वै फलतीदं सहस्रधा ॥ ९ ॥

यदि पञ्चदशे वर्षे राघवः पुनरेष्यति ।
 जह्याद्राज्यं च कोशं च भरतेनोपभोक्ष्यते ॥ १० ॥

एवं कनीयसा भ्रात्रा भुक्तं राज्यं विशां पते ।
 भ्राता ज्येष्ठा वरिष्ठाश्च किमर्थं नावमंस्यते ॥ ११ ॥

न परेणाहृतं भक्ष्यं व्याघ्रः खादितुमिच्छति ।

एवमेव नरव्याघ्रः परलीढं न मंस्यते ॥ १२ ॥

हविराज्यं पुरोडाशाः कुशा यूपाश्च खादिराः ।
 नैतानि यातयामानि कुर्वन्ति पुनरध्वरे ॥ १३ ॥

तथा ह्यात्तमिदं राज्यं हृतसारां सुराम् इव ।
 नाभिमन्तुमलं रामो नष्टसोममिवाध्वरम् ॥ १४ ॥

नैवंविधमसत्कारं राघवो मर्षयिष्यति ।
 बलवानिव शार्दूलो बालधेरभिमर्शनम् ॥ १५ ॥

स तादृशः सिंहबलो वृषभाक्षो नरर्षभः ।
 स्वयमेव हतः पित्रा जलजेनात्मजो यथा ॥ १६ ॥

द्विजाति चरितो धर्मः शास्त्रदृष्टः सनातनः ।
 यदि ते धर्मनिरते त्वया पुत्रे विवासिते ॥ १७ ॥

गतिरेवाक्पतिर्नार्या द्वितीया गतिरात्मजः ।
 तृतीया ज्ञातयो राजञ्चतुर्थी नेह विद्यते ॥ १८ ॥

तत्र त्वं चैव मे नास्ति रामश्च वनमाश्रितः ।
 न वनं गन्तुमिच्छामि सर्वथा हि हता त्वया ॥ १९ ॥

हतं त्वया राज्यमिदं सराष्ट्रं
 हतस्तथात्मा सह मन्त्रिभिश् च ।
 हता सपुत्रास्मि हताश्च पौराः
 सुतश्च भार्या च तव प्रहृष्टौ ॥ २० ॥

इमां गिरं दारुणशब्दसंश्रितां
 निशम्य राजापि मुमोह दुःखितः ।
 ततः स शोकं प्रविवेश पार्थिवः
 स्वदुष्कृतं चापि पुनस्तदास्मरत् ॥ २१ ॥

publicly available.

Dr J. D. Smith ; email: jds10@cam.ac.uk ; <http://bombay.oriental.cam.ac.uk/index.html>

ITRANS conversion questions to: Avinash Chopde ;javinash@acm.org;

Last updated on March 25, 1998; Send corrections to sanskrit@cheerful.com